

MANDAT FOR GJENNOMGANG AV LEIEJORDPROBLEMATIKKEN OG DRIVEPLIKTEN

Utgangspunkt og bakgrunn for opprettelse av arbeidsgruppen

En samlet Næringskomite ga i Innst. 234S (2011-2012) uttrykk for at landbrukets viktigste oppgave er å produsere mat. Jordloven § 8 pålegger eiere av eiendom med jordbruksareal driveplikt. Driveplikten kan oppfylles ved at eieren driver selv eller ved at arealet blir drevet ved bortleie. De siste femti årene har det vært store endringer i drift av eid jord og drift av leid jord. I 1959 drev 87 % av brukerne kun eid jord. I 2010 hadde denne andelen sunket til 35 % av brukerne. Et flertall av brukerne (58 %) drev en kombinasjon av eid og leid jord. Dagens andel leiejord, kan ha betydning for investeringene i jordbruket eller i enkelte jordbruksproduksjoner, og dermed også for norsk matproduksjon.

I 2013 ble det gjort endringer i jordloven § 12 om deling av landbrukseiendom, jf. Prop. 127 L (2012-2013) og i odelsloven § 8 om odelskretsen, jf. Prop. 128 L (2012-2013). Formålet med endringene var blant annet å legge bedre til rette for å få større utbud av landbrukseiendom slik at de som er avhengig av leiejord kan få kjøpt tilleggsjord. Departementet ønsker nå en nærmere gjennomgang av leiejordsproblematikken og driveplikten. I regjeringens plattform fremgår det blant annet at regjeringen vil:

- "...foreta en gjennomgang av leiejordsproblematikken og agronomien i norsk landbruk med tanke på bedre avkastning på eksisterende arealer"
Departementet legger til grunn at gjennomgang av agronomien knytter seg til bruken av leiejord.
- "Utrede praktiseringen og effekten av driveplikten, og vurdere en oppheving".

Mandat:

Departementet ber arbeidsgruppen vurdere effekten av bruk av leiejord og om det bør være større samsvar mellom eier og bruker, herunder

- vurdere i hvilken utstrekning dagens høye andel leiejord er begrensende for målsettingen om økt matproduksjon
- vurdere hvilke forhold som påvirker omfanget av leiejord, og om tiltakene nevnt ovenfor har hatt effekt på andel leiejord
- foreslå tiltak som vil kunne bidra til mest mulig kostnadseffektiv bruk av jordbruksareal
- foreslå tiltak som kan stimulere til mindre leiejord og økt omsetning av tilleggsjord

Departementet ber arbeidsgruppen om å utrede praktiseringen og effekten av driveplikten, herunder

- vurdere praksis og effekt på produksjon og utnyttelse av areal
- redegjøre for hvordan driveplikten følges opp i kommunen, og vurdere effekten
- vurdere behovet for endringer i regelverket, herunder om driveplikten bør oppheves

Arbeidsgruppen skal legge vekt på anbefalinger som ivaretar eiendomsretten og som ikke gir økte reguleringer.